

LITURGISCHE ORIËNTATIE (12)

DE GELOOFSBELIJDENIS

Gewoonlijk wordt in de middagdienst de geloofsbelijdenis gelezen. Meestal het Apostolicum, de Twaalf Artikelen. Een legende vertelt dat elk van de twaalf apostelen één van deze heeft aangeleverd. Maar zo is het niet gegaan.

In de eerste eeuw na Christus zijn er al sporen van een belijdenis. In de Vroege Kerk werden de catechumenen ('belijdeniscatechisanten') in de Paasnacht gedoopt. Hun werd gevraagd driemaal een jawoord uit te spreken als antwoord op de vraag naar hun belijden van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Na elk 'ja' werden zij dan in het doopwater gedompeld. Daarna kregen zij de handen opgelegd, werden ze gezalfd, kregen een wit kleed aan en mochten zij deelnemen aan de eucharistie (avondmaal). De geloofsbelijdenis is dan ook als een scharnier naar het avondmaal.

Vanaf 1014 is het Credo (= 'Ik geloof') opgenomen in het missaal van de katholieke kerk (missaal = kerkboek). Wel is de plaats ervan in de liturgie nogal eens veranderd.

De Reformatie nam de oude traditie over: zo staat het Apostolicum in ons klassieke avondmaalsformulier tussen uitleg en viering. Calvijn las de geloofsbelijdenis alleen in een avondmaalsdienst.

De reformatie gebruikte overwegend het Apostolicum (eindtekst uit de 3^e eeuw), soms ook wel de geloofsbelijdenis van Nicea/Constantinopel, die in de RK kerk en de orthodoxe kerken van het oosten standaard wordt gebruikt (eindtekst 4^e eeuw).

Een tweede functie is die van samenvatting van het christelijke geloof. Als zodanig kan men het lezen van het Apostolicum zien in de leer- of middagdienst. Zo functioneert het ook in de Heidelbergse Catechismus (Zondag 7 – 22).

Het Apostolicum kan ook door de gemeente worden gezongen. In het nieuwe liedboek vindt men verschillende versies (Lied 340 – 344).

In onze wijkgemeente staat de gemeente tijdens het lezen of zingen van de geloofsbelijdenis, om zichtbaar te maken: wij staan hiervoor, hier staan wij achter, dit belijden wij.